

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI TÜM ÖĞRETMENLER İÇİN YOL HARİTASI

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri
Genel Müdürlüğü

Genel Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Kemal Varın NUMANOĞLU

Yayın Koordinatörü

Cemal ÖZDEMİR

Editör

Dr. Kübra AKBAYRAK

Hazırlama Komisyonu

Şule DOĞANOĞLU

Recep GÜR

Nazlı Deniz SARI

Duygu BULUT GÜNEŞ

Mehmet ÇELEBİ

Altan Öz GÜNEŞ

Merve KARAGÖZ

Yayına Hazırlayan

Serdar BAYANLI

Grafik Tasarım

Sabri AKKERMAN

Genel Yayın Numarası

8253

Tanıtıcı Yayınlar Dizi Numarası

289

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	5
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Nedir?	6
Neden BEP Hazırlanmalıdır?.....	6
BEP'i Kim Hazırlar?	7
BEP Geliştirme Birimi Nedir?.....	7
BEP Geliştirme Birimi Kimlerden Oluşur?	7
BEP Geliştirme Biriminin Görevleri Nelerdir?.....	8
BEP Geliştirme Birimi Ne Zaman Oluşturulur?	9
BEP'in İçeriğinde Neler Yer Alır?	9
BEP Hazırlama Aşamaları Nelerdir?.....	10
BEP Ne Kadar Bir Süre İçin Hazırlanır?	12
BEP Hazırlarken Eğitim Planlaması Nasıl Yapılır?	12
Eğitsel Performans Nasıl Belirlenir?.....	13
Amaçlar Nasıl Belirlenir?.....	13
Öğretim Planlaması Nasıl Yapılır?	14
Etkili Bir BEP Nasıl Olmalıdır?.....	14
Etkili Bir BEP Süreci Nasıl Yönetilir?	15
Ailelerin BEP Sürecindeki Rolü Nedir?.....	16
Okul Yönetiminin BEP Sürecindeki Sorumlulukları Nelerdir?.....	17
Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışmanların BEP Sürecindeki Sorumlulukları Nelerdir?.....	17
Hazırlanmış BEP'te Değişiklik Yapılabilir mi?.....	17
BEP'in İzlemesi ve Değerlendirilmesi Nasıl Yapılır?.....	17

BEP Kontrol Listesi.....	18
Yararlanılan Kaynaklar	19
EK-1 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Dosyası Örnek Format.....	20
EK-2 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Dosyası Örneği (Okul Öncesi – Dil Konuşma Bozukluğu ve Otizm Spektrum Bozukluğu).....	28
EK-3 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Dosyası Örneği (Okul Öncesi – Otizm Spektrum Bozukluğu).....	34
EK-4 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Dosyası Örneği (İlkokul – Bedensel Yetersizlik).....	40
EK-5 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Dosyası Örneği (İlkokul – İşitme Yetersizliği).....	46
EK-6 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Dosyası Örneği (İlkokul – Öğrenme Güçlüğü ve DEHB).....	54
EK-7 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Dosyası Örneği (Ortaokul – Hafif Düzey Zihinsel Yetersizlik).....	60
EK-8 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Dosyası Örneği (Ortaokul – Orta-Ağır Düzey Zihinsel Yetersizlik).....	67
EK-9 Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Dosyası Örneği (Lise – Öğrenme Güçlüğü).....	73
EK-10 Kaba Değerlendirme Formu Örneği.....	79
EK-11 Ölçüt Bağımlı Ölçü Aracı Örneği.....	80
EK-12 Davranış Değiştirme Programı Formu Örneği.....	84

ÖN SÖZ

Bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP), özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin kendilerine özgü eğitsel gereksinimlerini karşılamak üzere uygun eğitim öğretim ortamlarından ve destek eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmasını sağlamak üzere aile, öğretmen ve uzmanların iş birliğiyle hazırlanmış yazılı dokümandır. Bireyselleştirilmiş eğitim programı, ülkemizde ilk olarak 1997 yılında kabul edilen 573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yasal bir zorunluluk olarak haline gelmiştir. Bilindiği gibi, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin bireysel farklılıkları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğrenciye özgü çizilen bir yol haritası olarak tanımlanan bireyselleştirilmiş eğitim programlarının merkezinde öğrencinin kendisi vardır. Bu nedenle bireyselleştirilmiş eğitim programlarının hazırlanması ve uygulanmasının eğitim-öğretim sürecinin niteliğini arttırdığı alan yazında yaygın bir şekilde kabul edilmiştir. Örneğin, bireyselleştirilmiş eğitim programları ile öğrencinin öğrenme ihtiyaçlarına uygun olarak eğitim planlaması yapılırken aynı zamanda öğretmenlere ve ailelere eğitim sürecinde sırasıyla neyin, nasıl ve ne süreyle yapılacağına ilişkin bir yol haritası sunulur. Ayrıca, etkili bir şekilde bireyselleştirilmiş eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması ile kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamalarının niteliğinin artırılmasına da önemli bir katkıda bulunulur.

Bireyselleştirilmiş eğitim programlarına ilişkin yasal mevzuat ve alan yazında vurgulanan yararlarından hareketle hazırlanan bu kılavuz öncelikle özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerle çalışan tüm öğretmenler, yöneticiler ve bu öğrencilerin aileleri için yararlı olma amacı taşımaktadır. Bu amaçla hazırlanan bu kılavuzda öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama ve geliştirme süreci hakkındaki bilgi ve tecrübelerini arttırmaları amacıyla özet bilgiler ile farklı özel eğitim ihtiyaçları olan öğrencilere yönelik örnek olaylardan hareketle hazırlanmış bireyselleştirilmiş eğitim programı örnekleri bulunmaktadır.

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ile çalışan öğretmenler için bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama ve geliştirme çalışmalarına yol göstermek amacıyla hazırlanan bu kılavuzun öğretmenler, aileler, alanda çalışan uzmanlar ve tüm öğrenciler için yararlı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Kemal Varın NUMANOĞLU
Genel Müdür

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Nedir?

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin gelişim özellikleri, ihtiyaç, ilgi, yetenekleri ve eğitsel performansı doğrultusunda **öğrenciye özgü** olarak hazırlanan bireysel bir eğitim programıdır.

Neden BEP Hazırlanmalıdır?

BEP ile özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciye özgü hazırlanmış bireysel bir plan çerçevesinde öğrencinin güçlü ve ihtiyaç duyduğu yönlerine odaklanılarak gelişimi izlenir ve ilerlemeleri kaydedilir. Böylece özel eğitim ihtiyacı olan öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına cevap verilerek eğitim ve öğretim sürecinden en verimli şekilde yararlanması sağlanır. Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı mevzuatlarında da belirtildiği gibi, **özel eğitim ihtiyacı olan tüm öğrenciler** için BEP hazırlanması yasal bir zorunluluktur.

Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (Sayı: 2014/29072)

Madde 20: Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler için; Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme birimi tarafından bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanır ve bu öğrencilerin başarıları, bu programda yer alan amaçlara göre değerlendirilir.

Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (Sayı: 2020/31232)

Madde 3: Tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler kayıtlı bulundukları okulda uygulanan eğitim programını takip ederler. Öğrencilerin takip ettikleri programlar temel alınarak bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP) hazırlanması ve bu okullarda bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi oluşturulması zorunludur.

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (Sayı: 2018/30471)

Madde 20: Özel eğitim ihtiyacı olan bireyler için takip edecekleri eğitim programı temel alınarak BEP hazırlanması esastır.

BEP'i Kim Hazırlar?

BEP özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciyle çalışan okuldaki tüm öğretmenlerin dâhil olduğu **BEP geliştirme birimi koordinesinde** hazırlanır. BEP'in hazırlanmasında sorumluluğun hiçbir zaman tek bir öğretmene ait olmadığı ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciyle çalışan okuldaki **tüm** öğretmenlerin BEP'in hazırlanmasından sorumlu olduğu unutulmamalıdır.

BEP Geliştirme Birimi Nedir?

Özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci için BEP hazırlamak amacıyla öğrencinin öğrenim gördüğü/görmeye başlayacağı okulda oluşturulan birimdir.

BEP Geliştirme Birimi

Kimlerden Oluşur?

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde (2018) belirtildiği gibi, BEP geliştirme birimi okul müdürü veya müdür yardımcısı başkanlığında,

- ▶ Öğrencinin velisi (anne/baba/yasal vasi)
- ▶ Öğrencinin sınıf öğretmeni
- ▶ Öğrencinin dersini okutan alan öğretmenleri
- ▶ Rehber öğretmen/psikolojik danışman
- ▶ Gerekğinde özel eğitim değerlendirme kurulundan bir üye
- ▶ Öğrencinin kendisi*
- ▶ Mesleki eğitim veren özel eğitim okullarında meslek derslerini okutan bir alan öğretmeninden oluşur.

Ayrıca okul dışından uzmanların görüşlerine ihtiyaç duyulması halinde öğrencinin destek hizmet aldığı kişiler (fizyoterapist, psikolog vb.) BEP geliştirme birimi toplantılarına görüş ve önerilerine başvurmak amacıyla davet edilebilir.

* Öğrencinin BEP geliştirme birimi toplantısına katılımı zorunlu değil ancak mümkün olduğu kadar öğrencinin toplantılara katılımı desteklenmelidir.

BEP Geliştirme Biriminin Görevleri Nelerdir?

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde (2018) BEP Geliştirme Biriminin görevleri şunlardır:

- ▶ BEP'in hazırlanması, uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili çalışmalarda koordinasyonu sağlamak
- ▶ Öğrencinin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile eğitim ihtiyaçları doğrultusunda BEP'inde değişiklik ve düzenlemeler yapmak
- ▶ Eğitim ortamlarının düzenlenmesi, materyal geliştirilmesi ve temini konusunda okul yönetimine ve öğretmenlere önerilerde bulunmak
- ▶ Okuldaki diğer birim ve kurullarla iş birliği yapmak
- ▶ Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitimlerine devam eden öğrencilerden destek eğitim oda-sında eğitim alacak öğrencileri, eğitim hizmeti sunulacak dersleri ve haftalık ders saati sayısını belirlemek
- ▶ İlköğretim ya da mesleki ve teknik ortaöğretim programlarının uygulandığı özel eğitim okulla-rında ya da bu programların uygulandığı özel eğitim sınıflarında eğitimlerini sürdüren öğren-cilerden tam zamanlı kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitime uygun olanları belirlemek ve okul yönetimine bildirmek
- ▶ Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknikler ile öğretim materyallerini belir-lemek
- ▶ Özel eğitim sınıflarına kayıtlı öğrencilerden yetersizliği olmayan akranlarıyla bir arada eğitim alacak öğrencileri belirlemek ve katılacakları dersler ile saatlerini planlamak
- ▶ Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerden sınavlarda refakat edilmesi gerekenleri belirlemek
- ▶ Özel eğitim programı uygulayan okullardaki öğrencilerden grup eğitimine uyum sağlayama-yanların grup eğitimine hazırlanması amacıyla bire bir eğitime başlamasına ve bire bir eğiti-min sona erdirilmesine karar vermek
- ▶ Velinin yazılı talebi üzerine, ilkokulda öğrencilerin bir defaya mahsus olmak üzere sınıf tekrarı yapmasına karar vermek
- ▶ Farklı sebeplerle okula başlaması gecikmiş olan ve il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulu kararıyla ilköğretim kademesinde özel eğitim programı uygulayan okul ya da bu programların uygulandığı özel eğitim sınıflarına devam etmesine karar verilen öğrencilerin; yaş, gelişim özel-likleri ve eğitim performansına uygun kademedeki sınıfa yerleştirilmesine karar vermek
- ▶ Okuldaki diğer kurul ve birimlerle iş birliği içinde çalışmak.

BEP Geliştirme Birimi

Ne Zaman Oluşturulur?

BEP geliştirme birimi ders yılının başında oluşturularak birim toplantıları planlanır. İhtiyaç duyulması halinde (örneğin dönem ortasında öğrencinin başka bir okula devam etmesi gerektiği bir durumda) aynı ders yılı içerisinde farklı zamanlarda da okulda BEP geliştirme birimi toplantısı yapılabilir.

BEP geliştirme birimi toplantısı:

- ▶ Öğrenci odaklıdır.
- ▶ Tüm üyelerin rahatlıkla görüşlerini paylaşabildiği bir ortamdır.
- ▶ Öğrencinin potansiyelini en üst düzeyde kullanmasını hedefler.

BEP'in İçeriğinde Neler Yer Alır?

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne (2018) göre BEP'in içeriğinde:

- ▶ Öğrencinin kişisel bilgileri
- ▶ Yıllık [uzun dönemli] amaçlar ve kısa dönemli amaçlar
- ▶ Sağlanacak destek eğitim hizmetine ilişkin bilgiler (destek eğitim türü, süresi, sıklığı ve hizmetin kimler tarafından nerede ve nasıl sağlanacağı)*
- ▶ Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknikler ile öğretim materyalleri
- ▶ Eğitim ortamına ilişkin düzenlemeler
- ▶ [Varsa] davranış problemlerini önlemeye/azaltmaya yönelik tedbirler ile olumlu davranış kazandırmaya yönelik uygulanacak yöntem ve teknikler bulunmalıdır.

* Kaynaştırma/bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında sunulan destek eğitim odasında sağlanan eğitim, destekleme yetiştirme kurslarında (DYK) verilen eğitim veya özel eğitim okulları ve sınıflarında öğrenimlerini sürdüren öğrenciler için tamamlayıcı eğitim, grup eğitimine hazırlık uygulaması gibi okulda sunulan diğer eğitim hizmetleri BEP içeriğinde ayrıntılı bir şekilde yer almalıdır.

BEP Hazırlama Aşamaları Nelerdir?

Şekil 1. BEP Hazırlama Aşamaları

BEP hazırlama süreci Şekil 1'de gösterildiği gibi altı aşamadan oluşur:

- (1) İlk aşamada özel eğitim ihtiyacı olduğu belirlenen öğrenci hakkında gerekli kişisel bilgilerin toplanması gerekmektedir. Öğrenci ile ilgili:

- Özel eğitim ihtiyacına yönelik aldığı tanı
- Ailesi ile ilgili bilgiler
- Sağlık durumu
- Akademik başarısı
- Sosyal davranışı
- İletişim becerileri
- Yetenekleri ve ilgileri
- Öğrenme biçimleri vb. konularda bilgi toplanabilir.

- (2) İkinci aşamada öğrencinin güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerinin tespit edilmesi için öğrencinin eğitsel performansının değerlendirilmesi gerekmektedir. Öğrencinin eğitsel performansı belirlenirken öğrencinin hangi alanlarda güçlü olduğu hangi alanlarda ise desteklenmesi gerektiği belirlenir.
- (3) Üçüncü aşamada öğrencinin eğitsel performansına yönelik öncelikli öğrenme ihtiyaçlarının belirlenmesi gelmektedir. Bu aşamada öğrencinin eğitsel performansı doğrultusunda öncelikli olarak öğrenme ihtiyacı olduğu alanlar tespit edilerek, bu alanlara yönelik planlama yapılması gerektiğine karar verilir.
- (4) Dördüncü aşamada belirlenen öğrenme ihtiyaçlarına göre amaçlar (uzun dönemli ve kısa dönemli) saptanır.
- (5) Beşinci aşamada bu amaçlara yönelik strateji ve kaynaklar (materyal desteği, eğitim-öğretim ortamının düzenlenmesi, öğretim yöntem ve tekniklerin belirlenmesi vb.) belirlenir.
- (6) Altıncı ve son aşamada ise BEP içeriğinde yer verilen amaçlara ne kadar ulaşıldığının değerlendirilmesi için tarihe karar verilir.

“

BEP hazırlama sürecinin çok karmaşık bir süreç olmadığı, sadece öğrencinin ihtiyaçlarına yönelik basit bir eğitim planının geliştirilmesi olduğu unutulmamalıdır.

”

BEP Ne Kadar Bir Süre İçin Hazırlanır?

BEP genellikle bir eğitim-öğretim yılı için hazırlanır ve geçerliliği eğitim-öğretim yılının başında başlar ve sonunda sona erer. BEP sadece eğitim-öğretim yılının başında değil, gerektiği durumlarda öğrencinin özel eğitim ihtiyacının belirlenmesinden sonra herhangi bir zaman diliminde de hazırlanabilir. Ancak, öğrencinin kendi ihtiyaçlarına en uygun eğitim hizmetlerinden en kısa sürede yararlanmaya başlamasını sağlamak amacıyla BEP'in mümkün olduğunca erken hazırlanması gerektiği unutulmamalıdır.

BEP Hazırlarken Eğitim Planlaması Nasıl Yapılır?

BEP hazırlama sürecinde eğitim planlanması yapılırken öncelikle öğrencinin eğitsel performansının belirlenmesi, ardından belirlenen eğitsel performansa göre amaçların oluşturulması ve daha sonra bu amaçlara uygun bir şekilde öğretimin planlanması gerekmektedir.

Şekil 2. BEP Hazırlama Sürecinde Eğitimin Planlaması

Eğitsel Performans Nasıl Belirlenir?

Öğrencinin eğitsel performansının belirlenmesi öğrencinin hangi alanlarda güçlü olduğu hangi alanlarda ise desteklenmesi gerektiğinin ifade edilmesidir. Eğitsel performans belirlenirken şunlara dikkat edilmesi gerekmektedir:

- ▶ Öğrencinin eğitsel performans düzeyleri belirlenirken **gözlem, görüşme, kaba değerlendirme formları, yazılı sınavlar, hata analizi, çalışma örneği analizi, ev ödevleri, çalışma kâğıtları, ölçüt bağımlı ölçü aracı** gibi informal değerlendirme araçlarından yararlanılabilir. (Bkz. EK-10, EK-11)
- ▶ Eğitsel performans düzeyi ifadeleri **ölçülebilir** ve **gözlenebilir** bir biçimde ifade edilmelidir.

Ölçülemez ve gözlenemez 	Ölçülebilir ve gözlenebilir
<i>Toplama işlemi anlar.</i>	<i>İki basamaklı iki sayıyı toplar.</i>
<i>Günlük yaşam becerilerine sahiptir.</i>	<i>Kimseden yardım almadan kıyafetini değiştirir.</i>
<i>Anlar, bilir, kavrar</i>	<i>Söyler, yazar, gösterir</i>

- ▶ Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin akademik alanlardaki performansları akranlarından anlamlı düzeyde farklılık gösterebilir. Öğrencinin performans düzeyinin belirlenmesi aşamasında öğrencinin bulunduğu sınıf düzeyine ait eğitim programını kullanmak gibi bir zorunluluk yoktur. Öğrencinin performansına göre bulunduğu program çerçevesinde daha alt ya da üst seviyede eğitim programları sürece dâhil edilebilir.

Amaçlar Nasıl Belirlenir?

Amaçlar öğrencinin kısa dönemde ve uzun dönemde kazanması beklenen öğretimsel hedeflerdir. Uzun dönemli amaçlar genellikle bir eğitim öğretim yılı içerisinde öğrencinin kazanması beklenen hedefleri içerir. Kısa dönemli amaçlar, uzun dönemli amaçlara ulaşmak için oluşturulan daha özel ve ayrıntılı hedeflerdir. Amaçlar belirlenirken şunlara dikkat edilmesi gerekmektedir:

- ▶ Bireyselleştirilmiş eğitim programının **kişiyi özgü** olduğu unutulmamalı ve amaçlar yazılırken amaç ifadelerinin öznesi olarak öğrencinin ismi belirtilmelidir.

- Amaçların öğrenci için öncelikli ve işlevsel hedefler olmasına dikkat edilmelidir.
- Amaçların **ulaşabilir** ve **gerçekçi** bir biçimde belirlenmesi önemlidir. Bu nedenle hedefler ne ulaşılamayacak kadar güç olmalı ne de çok kolay ulaşılabilecek düzeyde olmalıdır.
- Amaçların sade, açık ve anlaşılır bir şekilde ve geniş zaman kipinde yazılması önemlidir.
- Amaçların sıralaması basitten zora ve öğrencinin performansına göre gereksinim öncelikleri dikkate alınarak belirlenmelidir.

Uzun Dönemli Amaç

Özge toplamları 100'e kadar (100 dahil) olan doğal sayılarla eldeli toplama işlemini yapar.

Kısa Dönemli Amaç 1

Özge dört denemenin üçünde 1'den 50'ye kadar olan doğal sayılarla eldeli toplama işlemi yapar.

Kısa Dönemli Amaç 2

Özge dört denemenin üçünde 50'den 100'e (100 dahil) kadar olan doğal sayılarla eldeli toplama işlemi yapar.

Öğretim Planlanlaması

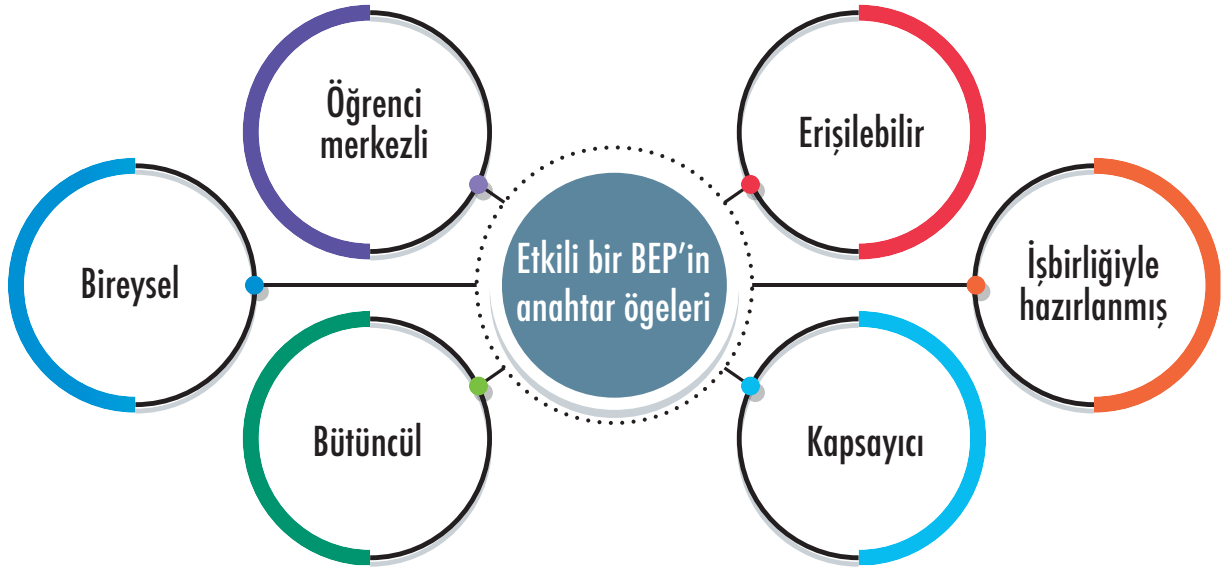
Nasıl Yapılır?

Uzun ve kısa dönemli amaçların belirlenmesinin ardından bu amaçların gerçekleştirilmesi için öğretimin planlanması gelmektedir. Öğretimin planlanması aşamasında belirlenen amaçlara ulaşmak için yapılması gerekenler (örn. kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri, ortam düzenlenmesi, uygun materyal sağlanması vb.) BEP içerisinde ayrıntılı bir şekilde belirtilmelidir.

Etkili Bir BEP

Nasıl Olmalıdır?

Etkili bir BEP; öğrenci merkezli, öğrencinin bireysel ihtiyaçlarını gözetken, kapsayıcı, erişilebilir, bütüncül ve işbirliğiyle hazırlanmış olmalıdır.

Şekil 3. Etkili bir BEP'in anahtar öğeleri

“

Etkili bir BEP için;

- Öğrenciyi ve aileyi sürece aktif şekilde dâhil edin.
- Açık ve anlaşılır bir dil kullanın.
- Kısa ve öz ifadeleri tercih edin.

”

Etkili Bir BEP Süreci

Nasıl Yönetilir?

Genel olarak BEP geliştirme süreci, BEP'in hazırlanması, planlanması, uygulanması ve izlenmesi aşamalarından oluşur. Bu sürecin etkili bir şekilde yürütülmesi bu dört aşamanın dikkatli bir şekilde takip edilmesine bağlıdır. Şekil 4'te gösterildiği gibi, ilk olarak öğrencinin güçlü yanları, ilgi ve ihtiyaçları hakkında bilgi edindikten sonra, öğrenciyi merkeze alarak öğrenciye özgü amaç ve öğretim planlaması yapılır. Daha sonra öğrencinin güçlü yanları ve ihtiyaçları dikkate alınarak öğretim yapılır. Sonraki aşamada ise hazırlanan BEP düzenli aralıklarla değerlendirilerek öğrencinin amaçlara ne düzeyde ulaştığı belirlenir.

Şekil 4. BEP sürecinin aşamaları ve öğretmenlere öneriler

Ailelerin BEP Sürecindeki Rolü Nedir?

Aileler BEP geliştirme biriminin bir üyesi olarak BEP geliştirme toplantısına katılmalıdır. Çocuklarının ihtiyaçlarına uygun BEP hazırlanması için ailenin çocuğunun bilgilerini toplantıdaki diğer üyelerle paylaşması ve amaçların belirlenmesinde fikir ve önerilerini sunması son derece önemlidir. Aileler BEP geliştirme birimi toplantılarına katılmadığı durumlarda toplantıda alınan kararların ailenin görüşlerine sunularak paylaşılması gerekmektedir. Aileler alınan kararları onayladığında BEP'i imzalamalıdır.

“

Aileler çocukları hakkında en iyi bilgiye sahip olan kişilerdir. Etkili bir şekilde BEP hazırlayabilmek için ailelerin sürecin her aşamasında aktif bir şekilde rol alması çok önemlidir.

”

Okul Yönetiminin BEP Sürecindeki Sorumlulukları Nelerdir?

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne (2018) göre okul müdürü ya da görevlendireceği müdür yardımcısı BEP geliştirme biriminin doğal üyesi ve başkanıdır. BEP geliştirme biriminin çalışma usul ve esasları okul yönetimince belirlenir.

Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışmanların BEP Sürecindeki Sorumlulukları Nelerdir?

Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'ne (2018) göre Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışmanlar üye olarak BEP geliştirme birimi toplantılarına katılır. Kendi görev alanıyla ilgili öğrencinin gelişimini izler ve gerektiğinde birime bilgi verir. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi ile BEP birimi arasındaki koordinasyonu sağlar.

Hazırlanmış BEP'te Değişiklik Yapılabilir mi?

Eğitim-öğretim yılının başında BEP'te belirlenen amaçlar, yöntemler, teknikler ve materyaller uygulama sırasında etkililik anlamında değerlendirilir ve öğrenci düzeyine uygun olmadığı görülürse yıl içerisinde değiştirilebilir. Böyle durumlarda amaçların içeriği genişletilebilir, daraltılabilir ya da amaçlar çıkartılıp yenileri eklenebilir. Ayrıca yapılacak düzenlemeler için yeni bir BEP toplantısı talep edilebileceği gibi daha önce planlanan BEP geliştirme birimi toplantısında süreç içerisinde yapılmış olan düzenlemeler hakkında da bilgi verilebilir. Ancak BEP'te yapılacak herhangi bir değişiklik durumunda ailenin yapılan düzenleme ile ilgili bilgilendirilmesi gerekmektedir.

BEP'in İzlemesi ve Değerlendirilmesi Nasıl Yapılır?

- 1. Öğretim süresince:** Öğretim süresince BEP'te belirtilen amaçlara ulaşıp ulaşılmadığının anlaşılması ve öğrencinin performans değişikliklerini gözlemlemek için değeri-

dirme yapılması önemlidir. Yapılacak bu değerlendirmelerle hem öğrencinin performansı takip edilebilir hem de öğretim içeriğinin planlanması için gerekli bilgilere ulaşılabilir.

- 2. Yılsunu:** Eğitim-öğretim yılının sonunda BEP'te yer alan amaçlara ne düzeyde ulaşıldığını görmek için değerlendirme yapılmalıdır. BEP'te yer alan ve ulaşılamayan amaçlar varsa bir sonraki eğitim-öğretim yılına nasıl aktarılıp aktarılamayacağının kararı verilmelidir.

BEP Kontrol Listesi

		Evet	Hayır	Diğer (Belirtiniz)
Hazırlama Süreci	Öğrenci ile ilgili gerekli bilgiye ulaşıldı mı?			
	Ailenin görüş ve önerileri dikkate alındı mı?			
	Öğrencinin eğitsel performansı uygun olarak ifade edildi mi?			
	İfadeler açık ve anlaşılır bir şekilde yazıldı mı?			
	Uzun dönemli amaçlar öğrenci için işlevsel mi?			
	Destek eğitim hizmetine ilişkin bilgiler belirlendi mi? (örn. türü, süresi ve kimlerin vereceği vb.)			
	Eğitim ortamına ilişkin düzenlemelerden bahsedildi mi?			
	Varsa davranış problemlerini önlemeye/azaltmaya yönelik tedbirlere yönelik yöntem ve teknikler belirlendi mi?			
	Öğretim ve değerlendirmede kullanılacak yöntem ve teknikler ile öğretim materyalleri uygun bir şekilde ifade edildi mi?			
Uygulama Süreci	Belirtilen amaçlara uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanıldı mı?			
	Eğitim ortamına ilişkin düzenlemeler yapıldı mı?			
	Diğer eğitim hizmetleri (destek eğitim odası, tamamlayıcı eğitim vb.) etkili bir şekilde sağlandı mı?			
	Aile çocuğunun eğitiminde aktif bir şekilde rol aldı mı?			
İzleme Süreci	Amaçlara uygun olarak öğretim sırasında ve sonrasında değerlendirme yapıldı mı?			
	Ulaşılamayan amaçlar varsa bir sonraki eğitim-öğretim yılına nasıl aktarılıp aktarılamayacağının kararı verildi mi?			

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Yol Haritası (2004) Millî Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_09/18015222_bireyselleştirilmiēitimprogram.pdf [Son Erişim Tarihi: 17.08.2022]

Guidelines on the Individual Education Plan Process [Bireyselleştirilmiş Eğitim Plan ve Süreç Yönergesi] (2006) Guidelines on the Individual Education Plan Process by the National Council for Special Education [NCSE], Stationery Office, Dublin. https://ncse.ie/wp-content/uploads/2014/10/final_report.pdf [Son Erişim Tarihi: 23.05.2022]

Heward, W. L., Alber-Morgan, S. R., & Konrad, M. (2017) **Exceptional children: An introduction to special education** (1st ed.) [Olağan Dışı Çocuklar: Özel Eğitime Giriş], Pearson. ISBN: 978-0-13-420267-9

Individual Education Planning Summary Guide [Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı Özet Rehber] (2020) State of Victoria, Department of Education and Training. <https://www.education.vic.gov.au/PAL/iep-summary-guide.pdf> [Son Erişim Tarihi: 17.08.2022]

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (2014) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/07/20140726-4.htm> [Son Erişim Tarihi: 17.08.2022]

Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği (2020) <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/09/20200902-3.htm> [Son Erişim Tarihi: 17.08.2022]

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2018) https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_09/13145613_Ozel_EYitim_Hizmetleri_YonetmeliYi_son.pdf [Son Erişim Tarihi: 23.05.2022]